

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a noua extinsă)

15 septembrie 2021 *

„Ajutoare de stat – Ajutoare individuale în favoarea exploatării de parcuri eoliene *offshore* – Obligație de achiziționare de energie electrică la un preț superior prețului pieței – Procedură preliminară de examinare – Decizie de a nu ridica obiecții – Acțiune în anulare – Articolul 1 litera (h) din Regulamentul (UE) 2015/1589 – Calitatea de persoană interesată – Întreprinderi de pescuit – Amplasarea parcurilor în zone de pescuit – Raport de concurență – Inexistență – Risc de afectare a intereselor întreprinderilor de pescuit prin acordarea ajutoarelor în litigiu – Inexistență – Lipsa afectării directe și individuale – Inadmisibilitate”

În cauza T-777/19,

Coopérative des artisans pêcheurs associés (CAPA) Sarl, cu sediul în Tréport (Franța), și ceilalți reclamânți ale căror nume figurează în anexă¹, reprezentați de M. Le Berre, avocat,

reclamânți,

susținuți de

Comité régional des pêches maritimes et des élevages marins des Hauts-de-France (CRPMEM), cu sediul în Boulogne-sur-Mer (Franța),

Fonds régional d'organisation du marché du poisson (FROM NORD), cu sediul în Boulogne-sur-Mer,

Organisation de producteurs CME Manche-Mer du Nord (OP CME Manche-Mer du Nord), cu sediul în Portel (Franța),

reprezentate de A. Durand, avocată,

intervenienți,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de B. Stromsky și A. Bouchagiar, în calitate de agenți,

pârâtă,

susținută de

* Limba de procedură: franceza.

¹ Lista celorlalți reclamânți este anexată doar la versiunea notificată părților.

Republica Franceză, reprezentată de E. de Moustier, P. Dodeller și T. Stehelin, în calitate de agenți,

de

Ailes Marines SAS, cu sediul în Puteaux (Franța), reprezentată de M. Petite și A. Lavenir, avocați,

de

Éoliennes Offshore des Hautes Falaises SAS, cu sediul în Paris (Franța),

Éoliennes Offshore du Calvados SAS, cu sediul în Paris,

Parc du Banc de Guérande SAS, cu sediul în Paris,

reprezentate de J. Derenne și D. Vallindas, avocați,

și de

Éoliennes en Mer Dieppe Le Tréport SAS, cu sediul în Dieppe (Franța),

Éoliennes en Mer Îles d'Yeu et de Noirmoutier SAS, cu sediul în Nantes (Franța),

reprezentate de C. Lemaire și A. Azzi, avocați,

interveniente,

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE prin care se solicită anularea Deciziei C(2019) 5498 final a Comisiei din 26 iulie 2019 privind ajutoarele de stat SA.45274 (2016/NN), SA.45275 (2016/NN), SA.45276 (2016/NN), SA.47246 (2017/NN), SA.47247 (2017/NN) și SA.48007 (2017/NN) puse în aplicare de Republica Franceză în favoarea a șase parcuri eoliene *offshore* (Courseulles-sur-Mer, Fécamp, Saint-Nazaire, Îles d'Yeu et de Noirmoutier, Dieppe și Le Tréport, Saint-Brieuc),

TRIBUNALUL (Camera a noua extinsă),

compus din domnul M. van der Woude, președinte, doamna M. J. Costeira, domnul D. Gratsias (raportor) și doamnele M. Kancheva și T. Perišin, judecători,

grefier: domnul L. Ramette, administrator,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 7 iunie 2021,

pronunță prezenta

Hotărâre

Situația de fapt și istoricul cauzei

Contextul factual

- 1 Prima reclamantă, Coopérative des artisans pêcheurs associés (CAPA) Sarl, a fost constituită de pescarii din Tréport (Franța) și din porturile învecinate pentru a pune în comun achiziția și revânzarea de combustibili, de lubrifianți și de uleiuri și grăsimi. Reclamantii al doilea-al unsprezecelea (denumiți în continuare „pescarii reclamanti”) sunt întreprinderi de pescuit sau pescari angajatori cu sediul printre altele în Tréport, Erquy (Franța) și Noirmoutier (Franța), care exercită activități de pescuit tradițional în largul coastelor franceze ale Canalului Mânecii sau ale Oceanului Atlantic.
- 2 Ailes Marines SAS (denumită în continuare „AM”), Éoliennes Offshore des Hautes Falaises SAS (denumită în continuare „EOHF”), Éoliennes Offshore du Calvados SAS (denumită în continuare „EOC”), Parc du Banc de Guérande SAS (denumită în continuare „PBG”), Éoliennes en Mer Dieppe Le Tréport SAS (denumită în continuare „EMDT”) și Éoliennes en Mer Îles d’Yeu et de Noirmoutier SAS (denumită în continuare „EMYN”), interveniente în susținerea Comisiei Europene (denumite în continuare „beneficiarele ajutoarelor în litigiu”), sunt societăți create în vederea exploatării parcurilor eoliene *offshore* din Saint-Brieuc (Franța, în continuare „proiectul Saint-Brieuc”), Fécamp (Franța, denumit în continuare „proiectul Fécamp”), Courseulles-sur-Mer (Franța, denumit în continuare „proiectul Courseulles-sur-Mer”), Saint-Nazaire (Franța, denumit în continuare „proiectul Saint-Nazaire”), Dieppe (Franța) și Tréport (denumit în continuare „proiectul Dieppe/Le Tréport”) și, respectiv, Îles d’Yeu et Noirmoutier (Franța, denumit în continuare „proiectul Îles d’Yeu/Noirmoutier”).
- 3 În urma unei prime cereri de ofertă care a avut loc în anul 2011, autoritățile franceze au selecționat, pe de o parte, oferta societății Éolien Maritime France (EMF) pentru un lot care grupa proiectele din Saint-Nazaire, Fécamp și Courseulles-sur-Mer și, pe de altă parte, oferta AM pentru proiectul Saint-Brieuc. Exploatarea acestor proiecte a fost autorizată printr-un ordin din 18 aprilie 2012.
- 4 În urma unei a doua cereri de ofertă care a avut loc în anul 2013, autoritățile franceze au reținut oferta comună a consorțiului compus din societățile ENGIE, EDP Renewables și Neoen Marine pentru proiectele Îles d’Yeu/Noirmoutier și Dieppe/Le Tréport. Exploatarea acestora din urmă a fost autorizată prin ordinul din 1 iulie 2014.
- 5 Cele șase proiecte în discuție ar trebui să dea naștere primelor parcuri eoliene *offshore* exploatare în Franța. Acestea ar trebui să furnizeze în total 10,8 terawați-oră pe an, respectiv circa 2 % din producția anuală totală de energie electrică din Franța. Durata de exploatare preconizată a acestora este de 25 de ani de la punerea lor în funcțiune. Aceste proiecte sunt amplasate în interiorul unor zone maritime exploatare pentru pescuit printre altele de pescarii reclamanti.
- 6 La data Deciziei C(2019) 5498 final a Comisiei din 26 iulie 2019 privind ajutoarele de stat SA.45274 (2016/NN), SA.45275 (2016/NN), SA.45276 (2016/NN), SA.47246 (2017/NN), SA.47247 (2017/NN) și SA.48007 (2017/NN) puse în aplicare de Republica Franceză în favoarea a șase parcuri eoliene *offshore* (Courseulles-sur-Mer, Fécamp, Saint-Nazaire, Îles d’Yeu et de Noirmoutier, Dieppe și Le Tréport, Saint-Brieuc) (denumită în continuare „decizia atacată”),

construcția acestor parcuri nu începuse, printre altele din cauza acțiunilor în fața instanțelor franceze. Punerea lor în funcțiune este prevăzută între anii 2022 și 2024, în funcție de încheierea acestor litigii.

- 7 Proiectele în discuție sunt subvenționate prin ajutoare pentru funcționare, sub forma unei obligații de achiziționare de energie electrică la un tarif superior prețului de piață, care revine societății EDF Obligation d'achat (EDF-OA), costul suplimentar fiind compensat integral de stat (denumite în continuare „ajutoarele în litigiu”). Acest mecanism se întemeiază pe dispozițiile articolelor L. 121-7, L. 311-10 și L. 311-12 din Codul energiei francez.

Procedura administrativă

- 8 Autoritățile franceze au notificat Comisiei ajutoarele în litigiu la 29 aprilie 2016, în ceea ce privește proiectele Courseulles-sur-Mer, Fécamp și Saint-Nazaire, la 6 ianuarie 2017, în ceea ce privește proiectele Îles d'Yeu/Noirmoutier și Dieppe/Le Tréport, și, respectiv, la 12 aprilie 2017, în ceea ce privește proiectul Saint-Brieuc.
- 9 Întrucât construcția parcurilor eoliene *offshore* în cauză nu a început încă, autoritățile franceze au decis să renegocieze tarifele de achiziție acordate inițial.
- 10 La 9 iunie 2018, doi dintre pescarii reclamânți au depus o plângere la Comisie cu privire la ajutorul referitor la proiectul Saint-Brieuc.
- 11 La 29 iunie 2018, Comisia a prezentat o cerere de informații suplimentare privind stadiul renegocierii tarifelor de achiziție. La 6 decembrie 2018, autoritățile franceze au informat Comisia cu privire la rezultatul acesteia, care s-a concretizat printr-o scădere a acestor tarife.
- 12 La 18 decembrie 2018, anumiți pescari reclamânți au depus o plângere la Comisie cu privire la ajutoarele în litigiu acordate pentru proiectele Dieppe/LeTréport, Fécamp și Courseulles-sur-Mer.
- 13 La 23 ianuarie 2019, Comisia a indicat persoanelor care au depus plângerile menționate la punctele 10 și 12 de mai sus că aceasta nu le considera persoane interesate în sensul articolului 1 litera (h) din Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO 2015, L 248, p. 9). În consecință, potrivit Comisiei, cererea acestor persoane nu putea fi examinată ca o „plângere oficială în sensul articolului 24 alineatul (2) [din acest regulament]”. Prin scrisorile din 21 februarie 2019, persoanele menționate au contestat această poziție.
- 14 La 28 martie 2019, mai multe persoane, printre care unul dintre pescarii reclamânți, au depus la Comisie o plângere referitoare la ajutoarele în litigiu acordate pentru proiectele Saint-Nazaire și Îles d'Yeu/Noirmoutier.
- 15 La 3 aprilie 2019, Comisia a respins plângerea menționată la punctul precedent pentru motive analoage celor indicate în scrisoarea sa din 23 ianuarie 2019. Prin scrisoarea din 12 aprilie 2019, persoanele în cauză au contestat această poziție.
- 16 La 26 iulie 2019, Comisia a adoptat decizia atacată.

Decizia atacată

- 17 În primul rând, după ce a descris ajutoarele în litigiu (punctele 9-60 din decizia atacată), Comisia a constatat că acestea constituiau ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE. Astfel, *primo*, ea a arătat că, din cauza mecanismului tarifelor de achiziție descris la punctul 7 de mai sus, finanțarea acestor măsuri se baza pe resursele de stat, iar ele erau imputabile acestuia. *Secundo*, ea a arătat că aceste măsuri confereau un avantaj selectiv producătorilor de energie electrică generată din energie eoliană *offshore* în zonele în cauză. *Tertio*, ea a arătat că, ținând seama de interconexiunile rețelei franceze de energie electrică cu cea a mai multor alte state membre, măsurile menționate erau de natură să denatureze schimburile de energie electrică dintre Franța și acestea (punctele 61-70 din decizia atacată).
- 18 În al doilea rând, după ce a constatat că ajutoarele în litigiu erau ilegale, deoarece nu au fost notificate în prealabil, Comisia a apreciat compatibilitatea acestor ajutoare cu piața internă în raport cu articolul 107 alineatul (3) litera (c) TFUE și în lumina secțiunilor 3.1.6.2 (ajutoare pentru funcționare în favoarea energiei regenerabile) și 3.2 (efectul stimulat și necesitatea ajutorului) din Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului din 1 aprilie 2008 (JO 2008, C 82, p. 1, denumite în continuare „Orientările din 2008”), în special a punctului 109 din acestea (punctele 71-76 din decizia atacată).
- 19 În această privință, *primo*, Comisia a arătat că ajutoarele în litigiu contribuiau la respectarea obiectivelor stabilite de normele naționale și de dreptul Uniunii în ceea ce privește proporția energiei regenerabile în consumul final de energie în Franța și, în consecință, la combaterea schimbărilor climatice (punctele 77-79 din decizia atacată).
- 20 *Secundo*, Comisia a considerat că ajutoarele în litigiu erau necesare pentru remedierea unei disfuncționalități a pieței. Astfel, ea a apreciat că autoritățile franceze demonstraseră că costurile de producție respective în cadrul proiectelor în discuție („levelised costs of electricity”, LCOE) erau mult mai ridicate decât prețul pieței și că, în consecință, din cauza rentabilității negative a acestor proiecte, tarifele de achiziție reținute de aceste autorități erau necesare pentru a-i stimula pe operatori să le pună în aplicare (punctele 80-86 din decizia atacată).
- 21 *Tertio*, Comisia a considerat că ajutoarele în litigiu întruneau condițiile pentru a îndeplini cerința proporționalității. Astfel, mai întâi, ea a arătat că mecanismul ajutoarelor în litigiu garanta că compensația era acordată pentru diferența dintre costul de producție a energiei electrice și prețul de bază al energiei electrice. În continuare, ea a constatat că procesul de selecție a operatorului s-a desfășurat în mod nediscriminatoriu, transparent și deschis. În sfârșit, având în vedere randamentul preconizat pentru fiecare dintre proiectele în cauză, ce reflecta un nivel de profitabilitate normal care putea fi așteptat de la o investiție similară, și angajamentele luate de autoritățile franceze de a supraveghea evoluția costurilor, ea a considerat că ajutoarele în litigiu erau limitate la minimum și că măsurile prevăzute de aceste autorități erau de natură să prevină o supracompensare (punctele 87-106 din decizia atacată).
- 22 *Quarto*, Comisia a considerat că, având în vedere capacitatea totală a proiectelor în discuție și volumul de energie electrică produs în raport cu dimensiunea pieței franceze de energie electrică, ajutoarele în litigiu nu ar avea decât un impact limitat asupra schimburilor comerciale dintre statele membre (punctele 107 și 108 din decizia atacată).

23 În temeiul analizei amintite la punctele 19-22 de mai sus, Comisia a concluzionat că efectele pozitive asupra mediului ale fiecăruia dintre ajutoarele în litigiu ar prevala asupra unor eventuale efecte negative de denaturare a concurenței. În plus, ea a arătat că, în măsura în care finanțarea acestor ajutoare se baza pe o taxă care nu se aplica energiei electrice, nu exista un risc de discriminare, în conformitate cu articolele 30 și 110 TFUE. Comisia a considerat, așadar, că aceste ajutoare erau compatibile cu piața internă, în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE, și, pentru acest motiv, a decis să nu ridice obiecții (punctele 109-117 din decizia atacată).

Procedura și concluziile părților

- 24 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 12 noiembrie 2019, reclamantii au introdus prezenta acțiune.
- 25 La 13 februarie 2020, Comisia a depus memoriul în apărare.
- 26 La 9 martie 2020, AM a depus o cerere de intervenție în susținerea Comisiei. Reclamantii au prezentat observații cu privire la această cerere la 31 martie 2020.
- 27 La 13 martie 2020, Republica Franceză a depus o cerere de intervenție în susținerea Comisiei.
- 28 La 17 martie 2020, EOHF, EOC, PBG, EMDT și EMYN au depus, fiecare în ceea ce o privește, o cerere de intervenție în susținerea Comisiei.
- 29 La 18 martie 2020, Comité régional des pêches maritimes et des élevages marins des Hauts-de-France (CRPMEM), asociația fără scop lucrativ Fonds régional d'organisation du marché du poisson (FROM NORD) și societatea cooperativă maritimă pe acțiuni cu capital variabil Organisation de producteurs CME Manche-Mer du Nord (CME), organizații ale pescarilor profesioniști care funcționează în zonele de pescuit din estul Canalului Mânecii (denumite în continuare, împreună, „CRPMEM și alții”), din care fac parte anumiți pescari reclamantii, au prezentat o cerere de intervenție comună în susținerea reclamantilor. În aceeași zi, au fost prezentate alte două cereri de intervenție în susținerea acestora din urmă, pe de o parte, de comuna Erquy și, pe de altă parte, de comunele Tréport și Mers-les-Bains (Franța) împreună.
- 30 La 19 mai 2020, reclamantii au depus replica.
- 31 La 20 mai 2020, reclamantii au prezentat observații cu privire la cererile de intervenție menționate la punctele 27-29 de mai sus. Comisia a prezentat observații cu privire la cererile menționate la punctul 29 de mai sus și le-a contestat admisibilitatea.
- 32 Prin ordonanța din 24 iulie 2020, președinta Camerei a noua a admis cererile de intervenție ale AM, EOHF, EOC, PBG, EMDT și EMYN. Prin decizia din aceeași zi, ea a admis cererea de intervenție a Republicii Franceze.
- 33 La 25 august 2020, Comisia a depus duplica.
- 34 Prin Ordonanța din 21 septembrie 2020, CAPA și alții/Comisia (T-777/19, nepublicată, EU:T:2020:452), președinta Camerei a noua, pe de o parte, a admis cererea de intervenție formulată de CRPMEM și alții și, pe de altă parte, a respins-o pe cea a comunei Erquy, precum și pe cea a comunelor Tréport și Mers-les-Bains.

- 35 La 6 octombrie 2020, AM a depus memoriul în intervenție. Republica Franceză, EOHF, EOC, PBG, EMDT și EMYN au depus propriile memorii în intervenție la 7 octombrie 2020. La 26 noiembrie 2020, reclamantul și, respectiv, Comisia și-au prezentat observațiile cu privire la aceste diferite memorii.
- 36 La 3 decembrie 2020, CRPMEM și alții au depus memoriul în intervenție. Reclamantul și Comisia au prezentat observații cu privire la acest memoriu la 20 și, respectiv, la 21 ianuarie 2021.
- 37 La 12 februarie 2021, reclamantul au solicitat organizarea unei ședințe de audiere a pledoariilor.
- 38 La 16 aprilie 2021, la propunerea Camerei a noua, Tribunalul a decis, în conformitate cu articolul 28 din Regulamentul de procedură, să trimită cauza în fața unui complet de judecată extins.
- 39 Prin măsura de organizare a procedurii din 3 mai 2021, Tribunalul a solicitat reclamantilor să furnizeze în scris anumite precizări de natură factuală, aceștia răspunzând la această cerere la 31 mai 2021.
- 40 La 4 iunie 2021, reclamantul al șaselea-al unsprezecelea au introdus o cerere de măsuri provizorii având ca obiect suspendarea executării deciziei atacate, precum și adoptarea altor măsuri provizorii având ca obiect în esență suspendarea punerii în aplicare a acestei decizii.
- 41 La 7 iunie 2021, întrucât un membru al camerei a fost împiedicat să facă parte din complet, președintele Tribunalului s-a desemnat el însuși pentru completarea acestuia. În aceeași zi a avut loc ședința de audiere a pledoariilor. Faza orală a procedurii a fost închisă la sfârșitul ședinței.
- 42 Prin Ordonanța din 2 iulie 2021, Bourel și alții/Comisia (T-777/19 R, nepublicată, EU:T:2021:407), vicepreședintele Tribunalului a respins cererea de măsuri provizorii menționată la punctul 40 de mai sus și a dispus soluționarea odată cu fondul a cererii privind cheltuielile de judecată.
- 43 Reclamantul solicită Tribunalului:
- anularea deciziei atacate;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată;
 - obligarea intervenientelor în susținerea Comisiei să suporte propriile cheltuieli de judecată.
- 44 Comisia solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii;
 - obligarea reclamantilor la plata cheltuielilor de judecată;
 - obligarea CRPEM și alții la plata cheltuielilor de judecată care au decurs din intervenția lor.
- 45 Republica Franceză solicită Tribunalului respingerea acțiunii.

46 AM, EOHF, EOC, PBG, EMDT și EMYN solicită Tribunalului:

- respingerea acțiunii;
- obligarea reclamanților la plata cheltuielilor de judecată.

47 CRPMEM și alții solicită Tribunalului:

- anularea deciziei atacate;
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

48 Fără a ridica în mod formal o excepție de inadmisibilitate, Comisia susține, cu titlu principal, că acțiunea este inadmisibilă.

49 Comisia afirmă că reclamanții nu sunt părți în cauză în sensul articolului 108 alineatul (2) TFUE, care pot introduce în mod admisibil o acțiune pentru protecția drepturilor lor procedurale, și că nici nu demonstrează că dispun de un statut special în sensul Hotărârii din 15 iulie 1963, Plaumann/Comisia (25/62, EU:C:1963:17), care le-ar permite să repună în discuție temeinicia deciziei de apreciere a ajutoarelor în litigiu.

50 Pe de o parte, în ceea ce privește calitatea de persoană interesată, Comisia susține în special că considerațiile Hotărârii din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341), nu pot fi transpuse în speță. Astfel, potrivit Comisiei, spre deosebire de reclamanții din această cauză, reclamanții din speță nu se află într-un raport de concurență cu beneficiarele ajutoarelor în litigiu. Pe de altă parte, în ceea ce privește afectarea directă a reclamanților, Comisia susține că pescarii reclamanți sunt afectați în esență de opțiunile normative ale autorităților franceze de a dedica anumite zone producției de energie electrică și chiar de a le interzice accesul la aceste zone. În schimb, acordarea ajutoarelor în litigiu și decizia atacată nu ar avea decât un efect indirect asupra situației lor materiale. În plus, Comisia susține că instalarea parcurilor eoliene *offshore* în cauză are un efect asupra situației materiale a pescarilor reclamanți mai redus decât susțin aceștia. În sfârșit, în ceea ce privește prima reclamantă, Comisia susține că aceasta nu are o activitate de pescuit.

51 În ceea ce îi privește, reclamanții susțin că sunt persoane interesate în sensul articolului 1 litera (h) din Regulamentul 2015/1589, întemeindu-se printre altele pe punctele 63-65 din Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341).

52 În ceea ce îi privește pe pescarii reclamanți, în primul rând, ei susțin că activitatea lor de pescuit face obiectul unei delimitări geografice, care depinde atât de resursele piscicole, de fenomenele meteorologice și de deschiderile de reglementare ale diferitor sectoare ale zonelor de pescuit, cât și de reglementarea aplicabilă tipurilor de nave pe care le utilizează și permiselor de navigație corespunzătoare. Astfel, spațiul maritim în care aceștia și-ar putea exercita activitățile ar fi determinat sau determinabil în funcție de portul de origine al acestora sau de portul pe care îl utilizează în mod punctual. Or, zonele vizate de proiectele în discuție ar ocupa o parte importantă a acestui spațiu, iar ei le-ar utiliza, uneori în mod preferențial, pentru activitățile lor.

- 53 În al doilea rând, pescarii reclamânți susțin că proiectele în discuție vor avea un impact previzibil asupra activităților lor, din cauza, pe de o parte, a limitărilor normative impuse navigației care sunt preconizate în zonele vizate de aceste proiecte și de caracterul practic incert al acestora în zonele menționate și în apropierea lor și, pe de altă parte, a impactului potențial negativ al proiectelor menționate asupra mediului marin și asupra resurselor piscicole.
- 54 În al treilea rând, pescarii reclamânți subliniază, prin analogie cu Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341), că accesul și utilizarea zonelor spațiului maritim identificate ca fiind amplasamentele proiectelor în cauză trebuie considerate drept constituind o „materie primă” în sensul acestei hotărâri, astfel încât ei s-ar afla, în acest temei, într-un raport de concurență cu operatorii acestor proiecte. În replică, ei adaugă că definiția noțiunii de „persoană interesată” în sensul articolului 1 litera (h) din Regulamentul 2015/1589 nu este strict condiționată de un raport de concurență.
- 55 În ceea ce privește prima reclamantă, a cărei clientelă este constituită din pescarii din Tréport și din porturile învecinate, proiectele Dieppe/Le Tréport, Fécamp și Courseulles-sur-Mer i-ar afecta în mod direct activitatea, care nu ar putea fi diversificată dincolo de această clientelă și de această localizare.
- 56 În susținerea cauzei de inadmisibilitate a Comisiei, Republica Franceză, AM, EOHF, EOC, PBG, EMDT și EMYN dezvoltă în esență o argumentație similară. În observațiile lor privind memoriile în intervenție ale acestor interveniente, reclamânții contestă această argumentație.
- 57 CRPMEM și alții dezvoltă în esență o argumentație similară celei a reclamânților. În observațiile sale privind memoriul în intervenție formulat de CRPMEM și alții, Comisia contestă această argumentație.

Considerații introductive

- 58 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 108 alineatul (3) TFUE, atunci când Comisia apreciază că un proiect de ajutor nu este compatibil cu piața internă, ea deschide fără întârziere procedura formală de investigare prevăzută la alineatul (2) al aceluiași articol. Potrivit primului paragraf al alineatului (2) menționat, în cazul în care, în cadrul acestei proceduri, după ce părților în cauză li s-a solicitat să-și prezinte observațiile, Comisia constată, printre altele, că ajutorul acordat nu este compatibil cu piața internă, aceasta hotărăște desființarea sau modificarea ajutorului de către statul în cauză în termenul stabilit de Comisie.
- 59 Totuși, articolul 4 din Regulamentul 2015/1589 prevede o fază preliminară de examinare a măsurilor de ajutor, al cărei scop este de a permite Comisiei să își formeze o primă opinie cu privire la compatibilitatea ajutorului în cauză cu piața internă.
- 60 În conformitate cu articolul 4 alineatul (3) din Regulamentul 2015/1589, în cazul în care Comisia constată că nu există îndoeli privind compatibilitatea unei măsuri cu piața internă, în măsura în care intră în sfera de aplicare a articolului 107 alineatul (1) TFUE, aceasta adoptă o decizie de a nu ridica obiecții. O astfel de decizie constituie un refuz implicit de a deschide procedura formală de investigare prevăzută la articolul 108 alineatul (2) TFUE și la articolul 6 alineatul (1) din regulamentul menționat mai sus (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punctul 45).

- 61 În schimb, în conformitate cu articolul 4 alineatul (4) din Regulamentul 2015/1589, în cazul în care Comisia constată că există îndoieli privind compatibilitatea unei măsuri notificate cu piața internă, aceasta este obligată să adopte o decizie de deschidere a procedurii formale de investigare. Potrivit articolului 6 alineatul (1) din acest regulament, printr-o astfel de decizie se solicită statului membru în cauză și celorlalte persoane interesate să își prezinte observațiile într-un termen stabilit.
- 62 Rezultă, așadar, din aceste dispoziții că orice persoană interesată, în sensul articolului 1 litera (h) din Regulamentul 2015/1589, este vizată în mod direct și individual de o decizie de a nu ridica obiecții. Astfel, beneficiarii garanțiilor procedurale prevăzute la articolul 108 alineatul (2) TFUE și la articolul 6 alineatul (1) din regulamentul menționat mai sus nu pot obține respectarea acestora decât dacă au posibilitatea de a contesta în fața instanței Uniunii Europene o asemenea decizie (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punctul 47 și jurisprudența citată).
- 63 Potrivit articolului 1 litera (h) din Regulamentul 2015/1589, persoană interesată înseamnă printre altele orice persoană, întreprindere sau asociație de întreprinderi ale cărei interese pot fi afectate prin acordarea unui ajutor, altfel spus, în special beneficiarul acestuia, întreprinderile concurente și asociațiile profesionale. Cu alte cuvinte, este vorba despre un număr nedeterminat de destinatari (a se vedea Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punctul 63 și jurisprudența citată).
- 64 În plus, pentru ca o persoană, întreprindere sau asociație de întreprinderi să fie calificată drept persoană interesată, aceasta trebuie să demonstreze corespunzător cerințelor legale că ajutorul riscă să aibă un efect concret asupra situației sale (Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punctul 65 și jurisprudența citată).
- 65 În schimb, dacă reclamantul contestă temeinicia deciziei de examinare a ajutorului ca atare, simplul fapt că acesta poate fi considerat parte în cauză în sensul articolului 108 alineatul (2) TFUE nu poate fi suficient pentru a accepta admisibilitatea acțiunii. În acest caz, el trebuie să demonstreze că are un statut special în sensul Hotărârii din 15 iulie 1963, Plaumann/Comisia (25/62, EU:C:1963:17). Acest lucru ar fi valabil în special în cazul în care poziția pe piață a reclamantului este afectată în mod semnificativ de ajutorul care face obiectul deciziei în cauză (a se vedea Hotărârea din 13 decembrie 2005, Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, C-78/03 P, EU:C:2005:761, punctul 37 și jurisprudența citată).
- 66 În aceste condiții, în cazul în care un reclamant solicită anularea unei decizii de a nu ridica obiecții, pune în discuție în esență faptul că decizia luată de Comisie cu privire la ajutorul în cauză a fost adoptată fără ca această instituție să deschidă procedura formală de investigare, încălcând astfel drepturile sale procedurale. Pentru ca cererea sa de anulare să fie admisă, reclamantul poate invoca orice motiv de natură să demonstreze că aprecierea informațiilor și a elementelor de care dispunea Comisia, în cadrul fazei preliminare de examinare a măsurii notificate, ar fi trebuit să dea naștere unor îndoieli privind compatibilitatea acesteia cu piața internă. Cu toate acestea, utilizarea unor astfel de argumente nu poate avea drept consecință transformarea obiectului acțiunii și nici să îi modifice condițiile de admisibilitate. Dimpotrivă, existența unor îndoieli cu privire la această compatibilitate este tocmai proba care trebuie adusă pentru a demonstra obligația pe care o avea Comisia de a deschide procedura formală de investigare (a se vedea Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punctul 59).

- 67 În speță, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 23 de mai sus, decizia atacată este o decizie de a nu ridica obiecții. Prin această decizie, Comisia a refuzat, așadar, în mod implicit, dar necesar să deschidă procedura formală de investigare. Or, reclamantul susține că au calitatea de persoane interesate și invocă două motive, întemeiate, primul, pe încălcarea drepturilor procedurale ale acestora și, al doilea, pe nemotivare. În cadrul primului motiv, aceștia prezintă motivele pentru care, în opinia lor, împrejurările adoptării deciziei atacate și conținutul acestei decizii demonstrează că Comisia s-a confruntat cu dificultăți serioase care ar fi trebuit să conducă la deschiderea unei proceduri formale de investigare. În cadrul celui de al doilea motiv, ei se referă la un anumit număr de părți ale deciziei atacate, deja contestate în cadrul primului motiv, pentru a susține că Comisia nu și-a motivat în mod suficient aprecierea cu privire la compatibilitatea ajutoarelor în litigiu, astfel încât să permită terților interesați să înțeleagă motivele pentru care aceasta a apreciat că nu se află în prezența unor dificultăți serioase.
- 68 Având în vedere jurisprudența citată la punctele 62-66 de mai sus, este suficient, așadar, ca reclamantul să demonstreze că au în speță calitatea de persoane interesate, ceea ce trebuie verificat în continuare. În cadrul aceste examinări, trebuie să se stabilească o distincție între situația pescarilor reclamanti, pe de o parte, și cea a primei reclamante, pe de altă parte.

Cu privire la calitatea de persoane interesate a pescarilor reclamanti

- 69 Argumentația pescarilor reclamanti în susținerea calității lor de persoane interesate se bazează pe două temeuri, și anume, pe de o parte, existența unui raport de concurență între activitățile lor și cele ale beneficiarilor ajutoarelor în litigiu și, pe de altă parte și în orice caz, riscul unui efect concret al acestor ajutoare asupra situației lor. Aceste două temeuri trebuie examinate în mod distinct.

Cu privire la existența unui raport de concurență între pescarii reclamanti și beneficiarii ajutoarelor în litigiu

- 70 Argumentația pescarilor reclamanti ridică problema dacă se poate considera că aceștia se află într-un raport de concurență cu beneficiarele ajutoarelor în litigiu pentru pretinsul motiv că, prin analogie cu situația examinată de Curte în Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341, punctul 67), ei ar utiliza aceeași „materie primă”.
- 71 Trebuie arătat de la început că, prin această argumentație, pescarii reclamanti nu pretind să susțină că sunt concurenți direcți ai beneficiarilor ajutoarelor în litigiu, respectiv că le-ar concura pe acestea din urmă pe piețele pe care își desfășoară activitatea, și anume producția de energie electrică. De altfel, este evident că situația este diferită, pescarii reclamanti desfășurându-și activitatea numai în sectorul pescuitului tradițional. În aceste condiții, noțiunea de persoană interesată, în sensul articolului 1 litera (h) din Regulamentul 2015/1589, nu se limitează la concurenții direcți ai beneficiarilor ajutoarelor în cauză (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punctul 70, și Hotărârea din 10 decembrie 2008, Kronoply și Kronotex/Comisia, T-388/02, nepublicată, EU:T:2008:556, punctul 73).
- 72 Este adevărat că, așa cum rezultă din modul de redactare a articolului 1 litera (h) din Regulamentul 2015/1589, astfel cum este interpretat de jurisprudență, expresia „întreprinderile concurente” care figurează în această dispoziție desemnează numai concurenții direcți ai beneficiarilor ajutorului în cauză. Se poate deduce din modul său de redactare, mai ales din locuțiunea adverbială „în special”,

care introduce printre altele expresia „întreprinderi concurente”, că acești concurenți direcți sunt incontestabil unele dintre „părțile în cauză” în sensul articolului 108 alineatul (2) TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punctele 63 și 64, și Hotărârea din 3 septembrie 2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland și alții/Comisia, C-817/18 P, EU:C:2020:637, punctul 50 și jurisprudența citată).

- 73 În schimb, spre deosebire de un astfel de raport de concurență direct cu beneficiarul ajutorului în cauză, un raport de concurență indirectă, precum cel revendicat de pescarii reclamânți, nu este de natură să confere, de plin drept, calitatea de persoană interesată. Astfel, după cum rezultă din cuprinsul punctului 65 din Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341), un asemenea raport de concurență indirectă nu îi exonerează pe cei care îl invocă de la a demonstra corespunzător cerințelor legale că ajutorul în cauză riscă să aibă un efect concret asupra situației lor.
- 74 În această privință, trebuie amintit că, în cauza în care s-a pronunțat hotărârea Tribunalului examinată de Curte în recurs în Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341), reclamantele, întreprinderi care fabricau panouri de fibre, precum și plăci din fibre orientate, și beneficiarul ajutorului în cauză, un fabricant de celuloză, utilizau în procesul lor de producție aceeași materie primă, și anume lemn pentru uz industrial. Acesta este motivul pentru care Tribunalul a dedus că aceste întreprinderi se aflau într-un raport de concurență în calitate de cumpărătoare de lemn pentru uz industrial, concluzie cu privire la care Curtea a considerat că nu este afectată de o eroare de drept (a se vedea în acest sens punctele 9, 10, 67 și 70 din hotărârea Curții).
- 75 În speță, pescarii reclamânți își desfășoară activitatea în sectorul pescuitului tradițional de coastă, în timp ce beneficiarele ajutoarelor în litigiu exploatează parcuri eoliene *offshore* în vederea producției de energie electrică vândută pe piața cu ridicata.
- 76 În consecință, astfel cum subliniază Comisia și intervenientele în susținerea sa, pe de o parte, piețele pe care pescarii reclamânți și beneficiarele ajutoarelor în litigiu își vând fiecare produsele lor sunt în întregime distincte și, pe de altă parte, procesul lor de producție nu implică utilizarea aceleiași „materii prime”. În ceea ce privește acest al doilea aspect, în special, după cum arată EMDT și EMYN, în timp ce pescarii exploatează resursa piscicolă, operatorii unor parcuri eoliene *offshore* utilizează energia cinetică a vântului.
- 77 Această constatare nu poate fi repusă în discuție de premisa pescarilor reclamânți potrivit căreia accesul la zonele de amplasare a proiectelor în cauză și utilizarea lor ar trebui considerate o „materie primă” în sensul Hotărârii din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341).
- 78 Într-adevăr, potrivit sensului curent al expresiei „materie primă”, care este utilizată în Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341), această expresie desemnează o resursă naturală sau un produs neprelucrat utilizat ca factor de producție în procesul de fabricare a unei mărfi. Astfel, după cum subliniază AM, pescarii reclamânți sugerează în mod eronat, în replică, că hotărârea menționată se referă la un raport de concurență pentru utilizarea unei zone comune de aprovizionare cu lemn. Într-adevăr, după cum s-a amintit la punctul 74 de mai sus, rezultă din această hotărâre că Tribunalul a identificat în mod întemeiat un raport de concurență între reclamânții din această cauză și beneficiara ajutorului în discuție, în calitate de cumpărătoare pe piața lemnului pentru uz industrial. De asemenea, în speță, nu

zona spațiului public maritim utilizată atât de pescarii reclamanți, cât și de beneficiarele ajutoarelor în litigiu este cea care constituie, ca atare, „materia primă” a activității lor economice respective, ci resursele naturale care se găsesc în aceasta. Or, după cum s-a arătat deja la punctul 76 de mai sus, aceste resurse sunt distincte, iar operatorii în discuție nu se află, așadar, într-o situație de concurență pentru exploatarea lor.

- 79 În orice caz, în speță, după cum arată în esență Comisia și intervenientele în susținerea acesteia, conflictul existent între pescarii reclamanți și beneficiarele ajutoarelor în litigiu privind accesul la zonele prevăzute pentru exploatarea parcurilor eoliene în discuție rezultă din decizii normative ale autorităților franceze referitoare la controlul și la gestionarea diferitor utilizări ale spațiului public maritim. În schimb, acest conflict nu provine dintr-o „deschidere a concurenței” de către aceste autorități pentru accesul și utilizarea menționate.
- 80 În această privință, astfel cum reiese mai ales din explicațiile date de Republica Franceză, autorizația conferită beneficiarelor menționate de a exploata aceste parcuri în zonele respective nu exclude alte utilizări ale acesteia, în special pescuitul, autoritățile competente aplicând un principiu de coexistență a acestor diferite utilizări. Deși, în practică, astfel cum rezultă din documentele depuse la dosar, activitățile de pescuit pot face obiectul unor limitări în aceste zone, rezultă de asemenea că aceste limitări corespund unor obiective de securitate și de prevenire a riscurilor, urmărite de aceste autorități, iar nu exercitării de către beneficiarele ajutoarelor în litigiu a unui drept de utilizare exclusiv care le-ar fi fost acordat de aceleași autorități. Eventualele consecințe ale acestor limitări asupra activității economice a pescarilor reclamanți sunt, așadar, inerente reglementării spațiului public maritim și nu pot fi considerate drept conferind un avantaj operatorilor parcurilor eoliene în discuție în raport cu întreprinderile de pescuit care utilizează aceleași zone (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 13 martie 2001, PreussenElektra, C-379/98, EU:C:2001:160, punctul 62 și jurisprudența citată).
- 81 În plus, după cum arată înșiși pescarii reclamanți și după cum subliniază în esență Republica Franceză, accesul la zonele de pescuit și utilizarea lor fac obiectul unei reglementări stricte care poate, dacă este necesar, să le interzică activităților de pescuit, în raport, printre altele, cu obiectivele de gestionare a resurselor piscicole. Pescarii reclamanți nu dispun, așadar, de un drept necondiționat de exploatare a acestor zone, care i-ar pune „în concurență” cu operatorii autorizați să exploateze situri care se află în interiorul zonelor menționate în scopul producției de energie electrică.
- 82 În consecință, pescarii reclamanți nu pot fi considerați persoane interesate care pot formula în mod admisibil prezenta acțiune în temeiul unui pretins raport de concurență indirect cu beneficiarele ajutoarelor în litigiu.

Cu privire la existența unui risc al unui efect concret al ajutoarelor în litigiu asupra situației pescarilor reclamanți

- 83 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că, astfel cum au susținut pescarii reclamanți în replică, calificarea drept persoană interesată nu este strict condiționată de existența unui raport de concurență directă sau indirectă. Într-adevăr, în temeiul unei jurisprudențe constante, amintită la punctul 63 de mai sus, această noțiune vizează un ansamblu nedeterminat de destinatari.

- 84 În această privință, este adevărat că jurisprudența furnizează un anumit număr de ilustrări de situații în care atât Tribunalul, cât și Curtea au recunoscut calitatea de persoane interesate unor persoane ale căror interese puteau fi afectate de acordarea ajutoarelor, fără a analiza dacă aceste persoane se aflau într-un raport de concurență, chiar indirectă, cu beneficiarii acestor ajutoare.
- 85 Astfel, de exemplu, în Hotărârea din 16 septembrie 1998, *Waterleiding Maatschappij/Comisia* (T-188/95, EU:T:1998:217, punctele 79-81, 85 și 86), Tribunalul a recunoscut unei societăți de distribuție de apă calitatea de persoană interesată într-o procedură referitoare la ajutoare destinate să încurajeze autoalimentarea cu apă a întreprinderilor, beneficiarii ajutoarelor menționate fiind clienți potențiali ai societății menționate.
- 86 De asemenea, în Hotărârea din 9 iulie 2009, *3F/Comisia* (C-319/07 P, EU:C:2009:435, punctele 45-60 și jurisprudența citată), Curtea a considerat că reclamantul, sindicatul general al lucrătorilor din Danemarca, putea susține în mod util, pentru a-și stabili calitatea de persoană interesată, că ajutoarele în cauză, scutiri fiscale acordate marinarilor naționali și străini angajați de armatori danezi, de care beneficiau *in fine* aceștia din urmă, afectau „poziția concurențială” a acestuia în raport cu alte sindicate la negocierea convențiilor colective de muncă aplicabile marinarilor.
- 87 În sfârșit, în Hotărârea din 24 februarie 2021, *Braesch și alții/Comisia* (T-161/18, atacată cu recurs, EU:T:2021:102), Tribunalul a considerat că reclamantii, deținători de obligațiuni subordonate acțiunilor instituției bancare beneficiare a unor ajutoare acordate de Republica Italiană în cadrul unui plan de restructurare, au demonstrat că acordarea ansamblului acestor ajutoare risca să aibă un efect concret asupra situației lor. În această privință, Tribunalul a constatat că ajutoarele menționate și angajamentele acestui stat membru, care presupuneau măsuri de repartizare a sarcinilor care riscau să antreneze pierderi financiare importante în detrimentul reclamantilor, au avut un caracter indisociabil, întrucât aceste angajamente condiționau declarația de compatibilitate a ajutoarelor, iar decizia care le-a autorizat făcea aceste angajamente obligatorii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 februarie 2021, *Braesch și alții/Comisia*, T-161/18, atacată cu recurs, EU:T:2021:102, punctele 39 și 40).
- 88 Totuși, în jurisprudența anterioară, printre altele în hotărârile menționate la punctele 85-87 de mai sus, instanțele Uniunii nu s-au pronunțat asupra unui conflict, precum în speță, între două activități economice diferite pentru utilizarea aceleiași zone în vederea exploatării unor resurse distincte și asupra pretinselor efecte negative asupra uneia dintre aceste activități care ar rezulta din opțiunea autorităților naționale de a plăti un ajutor în favoarea celei de a doua dintre aceste activități. Mai precis, prezenta cauză ridică problema dacă efectele negative prezumate ale exploatării parcurilor eoliene care fac obiectul ajutoarelor în litigiu asupra mediului lor, în special asupra activităților de pescuit coexistente, asupra mediului marin și asupra resurselor piscicole, pot fi considerate un efect concret al acordării acestor ajutoare asupra situației întreprinderilor de pescuit în cauză.
- 89 În această privință, deși nu se poate exclude, în principiu, ca un ajutor să afecteze concret interesele unor terți din cauza efectelor pe care instituirea ajutorului le generează asupra mediului acestuia și în special asupra celorlalte activități desfășurate în proximitate, rezultă din cuprinsul punctelor 64 și 73 de mai sus că, potrivit jurisprudenței, acești terți, pentru a fi calificați drept persoane interesate, trebuie să demonstreze corespunzător cerințelor legale riscul unei asemenea afectări concrete. Mai mult, nu este suficient, în acest scop, să se demonstreze existența efectelor menționate, ci, în plus, trebuie să se stabilească că aceste efecte rezultă chiar din ajutor. În caz contrar, orice particular sau orice întreprindere ce are interese care, din cauza poziției lor, sunt susceptibile să fie afectate de aceste efecte ar putea pretinde în mod potențial

calitatea de persoană interesată, ceea ce ar fi în mod vădit incompatibil cu articolul 108 alineatul (2) TFUE, astfel cum este interpretat de jurisprudență (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 19 decembrie 2019, BPC Lux 2 și alții/Comisia, T-812/14 RENV, nepublicată, EU:T:2019:885, punctul 60 și jurisprudența citată).

- 90 În speță, în primul rând, trebuie arătat că, așa cum susțin Comisia și intervenientele în susținerea acesteia, riscurile unor pretinse efecte ale proiectelor în discuție asupra activităților de pescuit în zonele vizate rezultă, pe de o parte, din deciziile autorităților franceze de a amplasa aceste proiecte în situri în care se exercită aceste activități și, pe de altă parte, din cele pe care aceste autorități le pot lua pentru a reglementa navigația maritimă și pescuitul în aceste situri și în împrejurimile lor. Astfel cum subliniază Republica Franceză, aceste decizii se materializează prin autorizații de exploatare și, respectiv, prin decizii de ocupare și de gestionare a domeniului public, dar nu prin acordarea ajutoarelor în litigiu.
- 91 În al doilea rând, trebuie arătat că deciziile de acordare a ajutoarelor în litigiu nu sunt de natură să influențeze amplasarea proiectelor în cauză sau controlul și limitarea activităților de pescuit în zonele vizate de această amplasare.
- 92 Astfel, mai întâi, după cum rezultă din decizia atacată și din cererea introductivă și după cum confirmă documentele referitoare la cererile de ofertă din anii 2011 și 2013 referitoare la proiectele în discuție, la care se referă această decizie, localizarea exactă a siturilor acestor proiecte fusese deja stabilită la data cererilor de ofertă respective și făcea parte integrantă din condițiile acestora.
- 93 În continuare, doar ulterior deschiderii cererilor de ofertă respective, după acceptarea ofertelor candidaților reținuți, decizia de acordare a ajutoarelor a fost adoptată (a se vedea punctul 71 din decizia atacată). Pe de altă parte, nu reiese nici din decizia atacată, nici din elementele prezentate de părți că renegocierea acestor ajutoare, intervenită în anul 2018, care privea numai diminuarea cuantumului acestora, având în vedere printre altele evoluții tehnologice și juridice referitoare la astfel de proiecte, a avut ea însăși un efect asupra condițiilor acestei amplasări.
- 94 În sfârșit, plata ajutoarelor în litigiu este corelată cu angajamentul autorităților franceze de a efectua o reexaminare a acestor ajutoare în caz de modificare ulterioară a caracteristicilor tehnice ale proiectelor în discuție (punctul 105 din decizia atacată). Pe de altă parte, condițiile de acordare a acestor ajutoare prevăd o diminuare a cuantumului lor la sfârșitul contractului cu cumpărătorul de energie electrică și o limitare a duratei ajutoarelor menționate la 20 de ani, perioadă dincolo de care producția de energie electrică nu va mai fi subvenționată (punctele 23 și 24 din decizia atacată). Or, trebuie să se constate că acest mecanism degresiv de plată a ajutoarelor este în întregime independent de riscurile pretinse efecte ale proiectelor în discuție asupra activităților pescarilor reclamantși și nu este de natură să le influențeze, aceste efecte depinzând numai de măsurile tehnice și normative eventuale luate pentru a limita aceste activități sau, dimpotrivă, pentru a le facilita coexistența cu aceste proiecte. Astfel, chiar după ce ajutoarele în litigiu vor înceta să fie plătite, aceste pretinse efecte pot persista independent de plata respectivă.
- 95 În al treilea rând, ajutoarele în litigiu, care corespund diferenței dintre cuantumul tarifelor de achiziție de energie electrică produsă de instalațiile care fac obiectul proiectelor în discuție și prețul de piață al energiei electrice, nu sunt de natură să aibă un efect decât asupra piețelor pe care beneficiarele își desfășoară activitatea, și anume, în aval, piața energiei electrice și, eventual, în

amonte, piețele referitoare la achizițiile necesare pentru funcționarea acestor instalații. Ele nu pot avea, în sine, un impact asupra piețelor pe care își desfășoară activitatea înșiși pescarii reclamânți, ipoteză pe care, de altfel, aceștia din urmă nu o susțin.

- 96 În al patrulea rând, în ceea ce privește pretensele efecte ale proiectelor în discuție asupra resurselor piscicole și asupra mediului marin, este suficient să se arate că, într-un mod similar efectelor proiectelor menționate asupra pescuitului în zonele în cauză, acestea depind exclusiv de deciziile autorităților franceze de la locul de amplasare a acestor proiecte și de măsurile tehnice și normative ce le sunt aplicabile, care pot avea o influență pozitivă sau negativă asupra efectelor respective. În această privință, nu reiese nici din afirmațiile pescarilor reclamânți și ale intervenienților în susținerea lor, nici din elementele pe care le-au prezentat în susținerea acestora că plata ajutoarelor în litigiu prezintă o legătură cu aceste efecte asupra resurselor piscicole și asupra mediului marin. În consecință, fără a fi necesar să se examineze argumentația Comisiei și a intervenienților în susținerea sa cu privire la lipsa oricărei probe a unor asemenea efecte, acestea din urmă, în orice caz, nu pot conferi pescarilor reclamânți calitatea de persoane interesate.
- 97 Rezultă din cele ce precedă că mecanismul de acordare a ajutoarelor în litigiu nu prezintă legătură cu pretensele efecte ale proiectelor în discuție asupra activităților pescarilor reclamânți. Astfel, aceste efecte sunt inerente, pe de o parte, deciziilor autorităților franceze de amplasare a proiectelor respective în zonele vizate în cadrul politicii lor de exploatare a resurselor energetice și, pe de altă parte, reglementării spațiului public maritim și măsurilor tehnice aplicabile proiectelor menționate. În schimb, deși decizia acestor autorități de a acorda operatorilor proiectelor respective ajutoare sub forma unui obligații de achiziționare asumate de stat le conferă un avantaj în raport cu producătorii de energie electrică nesubvenționată, aceasta, în sine, nu are influență asupra rezultatelor economice ale pescarilor reclamânți. Ajutoarele în litigiu nu pot fi, așadar, considerate ca fiind ele însele de natură să aibă un efect concret asupra situației lor, în sensul jurisprudenței amintite la punctul 64 de mai sus.
- 98 Această concluzie nu este repusă în discuție de diferitele argumente ale pescarilor reclamânți, care urmăresc să demonstreze existența unei legături între ajutoarele în litigiu și pretensele efecte ale proiectelor în cauză asupra situației lor.
- 99 *Primo*, pescarii reclamânți susțin în replică și în observațiile lor cu privire la memoriile intervenienților în susținerea Comisiei că plata ajutoarelor este necesară pentru punerea în aplicare a proiectelor în discuție și pentru exploatarea lor.
- 100 În această privință, pe de o parte, astfel cum rezultă din secțiunea 3.2 din Orientările din 2008 (efectul stimulat și necesitatea ajutorului), pe care s-a întemeiat Comisia la punctele 81-86 din decizia atacată, și chiar din cuprinsul acestor puncte, necesitatea ajutoarelor în scopul punerii în aplicare și al exploatării proiectelor care urmăresc protecția mediului, precum proiectele în cauză, este tocmai o condiție a compatibilității acestora. În special, potrivit punctului 146 litera (c) din Orientările din 2008, pentru a demonstra efectul stimulat al ajutorului, statul membru în cauză trebuie să demonstreze că investiția nu ar fi fost suficient de profitabilă fără ajutor. În consecință, a admite, după cum susțin reclamânții, că riscul unui efect concret al ajutoarelor în litigiu asupra activităților lor ar fi demonstrat din simplul fapt al necesității ajutorului pentru existența proiectelor menționate echivalează cu a conferi în mod potențial calitatea de persoană interesată oricăror întreprinderi sau particulari asupra căror interese proiectele menționate riscă să aibă efecte, ceea ce, după cum s-a indicat la punctul 89 de mai sus, nu poate fi acceptat. În plus, trebuie arătat că o asemenea interpretare a calității de persoană

interesată ar permite, în practică, contestarea sistematică a deciziilor de a nu ridica obiecții referitoare la ajutoarele pentru protecția mediului de către asemenea întreprinderi sau particulari, întrucât dovada riscului unui efect concret asupra situației lor ar fi stabilită în mod automat ca urmare a necesității acestor ajutoare.

- 101 Pe de altă parte, trebuie arătat că argumentația pescarilor reclamânți privește în speță, după cum rezultă în esență din replică, nu efectele ajutoarelor în litigiu în sine, ci efectele deciziilor de amplasare a parcurilor eoliene *offshore* vizate de proiectele în discuție, care, potrivit acestora, implică printre altele interzicerea totală sau parțială a activităților de pescuit, precum și constrângeri tehnice care le fac dificil practicabile în zonele vizate. Astfel, după cum sugerează intervenientele în susținerea Comisiei, acțiunea împotriva deciziei atacate nu constituie, într-o anumită măsură, decât prelungirea acțiunilor pescarilor reclamânți împotriva deciziilor autorităților publice franceze referitoare la aceste proiecte în fața instanțelor naționale. Or, rezultă din articolul 194 alineatul (2) al doilea paragraf TFUE că tratatele nu aduc atingere dreptului statelor membre de a stabili condițiile de exploatare a resurselor lor energetice, dreptului lor de a alege diferite surse de energie și structurii generale a aprovizionării lor cu energie (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 septembrie 2020, Austria/Comisia, C-594/18 P, EU:C:2020:742, punctul 48).
- 102 În consecință, chiar dacă pescarii reclamânți pot avea un interes să conteste în fața instanțelor naționale deciziile și opțiunile autorităților franceze în ceea ce privește exploatarea energiei eoliene *offshore*, din cauza efectelor potențiale ale acestei exploatare asupra situației lor, această împrejurare nu poate fi suficientă pentru a le conferi însă calitatea de persoană interesată în cadrul unei proceduri formale de investigare referitoare la plata de ajutoare de stat întreprinderilor care participă la punerea în aplicare a deciziilor și opțiunilor menționate.
- 103 *Secundo*, faptul că pescarii reclamânți, astfel cum îl invocă, ar desfășura o activitate de interes general, care beneficiază de o importanță și de un statut special în temeiul articolului 39 TFUE, nu poate, contrar celor susținute de aceștia, să fie luat în considerare în speță.
- 104 În această privință, mai întâi, trebuie amintit, desigur, asemenea pescarilor reclamânți, că obiectivele definite la articolul 39 TFUE, care pot fi transpuse politicii comune în domeniul pescuitului în temeiul articolului 38 alineatul (1) TFUE, constau deopotrivă în a asigura un nivel de trai echitabil pentru populația agricolă, iar punerea lor în aplicare trebuie să țină seama printre altele de caracterul special al activității agricole care rezultă din structura socială a agriculturii și din discrepanțele structurale și naturale existente între diferitele regiuni agricole.
- 105 Totuși, în speță, este necesar să se arate că, potrivit punctelor 74-79 din decizia atacată, ajutoarele în litigiu urmăresc dezvoltarea producției de energie electrică din surse regenerabile, printre altele pentru a contribui la obiectivul Republicii Franceze de a crește ponderea acestor surse de energie în consumul final de energie electrică. Or, aceste scopuri nu au nicio legătură cu obiectivele politicii comune în domeniul pescuitului, definite la articolul 39 TFUE.
- 106 În continuare, trebuie amintit că, în ceea ce privește acordarea unor ajutoare precum ajutoarele în litigiu, întemeiată pe articolul 107 alineatul (3) litera (c) TFUE, Curtea a statuat că, în conformitate cu această dispoziție, un ajutor de stat trebuie să îndeplinească două condiții, prima fiind aceea că trebuie să fie destinat să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau anumitor regiuni economice, a doua, formulată în mod negativ, fiind că nu trebuie să modifice în mod nefavorabil condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun. Această dispoziție nu impune, așadar, pentru compatibilitatea unui ajutor condiția ca acesta să urmărească un obiectiv

de interes comun, iar aceasta fără a aduce atingere împrejurării că deciziile adoptate de Comisie în acest temei trebuie să asigure respectarea dreptului Uniunii (Hotărârea din 22 septembrie 2020, Austria/Comisia, C-594/18 P, EU:C:2020:742, punctul 19 și 20).

- 107 În consecință, aspectul dacă, astfel cum sugerează pescarii reclamânți, obiectivele de interes comun vizate la articolul 39 TFUE ar trebui luate în considerare în cadrul examinării ajutoarelor în litigiu este lipsit de relevanță în raport cu condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) TFUE, amintite la punctul 106 de mai sus. Acest aspect nu poate, așadar, să fie luat în considerare pentru a aprecia calitatea lor de persoane interesate. Astfel, dreptul unei persoane interesate de a prezenta observații în cadrul procedurii formale de investigare și deci, astfel cum s-a amintit la punctul 62 de mai sus, de a contesta o decizie de a nu ridica obiecții, cu privire la refuzul implicit de a deschide procedura respectivă, trebuie analizat în raport cu obiectivul acesteia care este printre altele de a permite Comisiei să obțină toate avizele necesare atunci când o primă examinare a unui ajutor nu i-a permis să depășească toate dificultățile legate de verificarea compatibilității acestuia cu piața internă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 septembrie 2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland și alții/Comisia, C-817/18 P, EU:C:2020:637, punctul 76 și jurisprudența citată).
- 108 În sfârșit, în orice caz, riscurile unor pretinse efecte ale proiectelor în discuție asupra desfășurării pescuitului în zonele vizate, precum și asupra resurselor piscicole și asupra mediului marin nu pot constitui, presupunând că sunt demonstrate, dovada că ajutoarele în discuție ar fi contrare obiectivelor definite la articolul 39 TFUE.
- 109 Pe de o parte, din cauza caracterului lor foarte general, obiectivele definite la articolul 39 TFUE nu pot fi repuse în discuție din cauza unui eventual efect negativ al proiectelor menționate asupra activităților pescarilor reclamânți.
- 110 Pe de altă parte, după cum s-a indicat deja la punctul 81 de mai sus, pescarii reclamânți nu dispun de un drept necondiționat la utilizarea spațiului public maritim acoperit de zonele lor de pescuit și, după cum arată ei înșiși, activitățile lor sunt deja supuse unor limitări din cauza reglementării ce le este aplicabilă. De altfel, după cum rezultă printre altele din hărțile referitoare la efortul lor de pescuit, anexate la cererea introductivă, siturile de amplasare a proiectelor în discuție nu acoperă decât o parte din aceste zone și nu se susține și nici nu este stabilit că aceste proiecte ar putea să repună în discuție nivelul de trai sau structura socială a pescuitului tradițional în aceste zone. În plus, după cum s-a arătat deja la punctul 80 de mai sus, contrar a ceea ce par să sugereze reclamânții, documentele prezentate de Republica Franceză ilustrează voința autorităților franceze de a permite coexistența activităților de pescuit și a parcurilor eoliene *offshore* în cauză.
- 111 *Tertio*, pescarii reclamânți susțin, în replică, că, în orice caz, ei ar dispune de un interes de a exercita acțiunea împotriva deciziei atacate din cauza acțiunilor introduse de unii dintre aceștia în fața instanțelor naționale împotriva autorizațiilor de exploatare a două dintre proiectele în discuție.
- 112 În această privință, este suficient să se amintească că, potrivit unei jurisprudențe constante, interesul de a exercita acțiunea și calitatea procesuală activă constituie condiții de admisibilitate distincte pe care o persoană fizică sau juridică trebuie să le îndeplinească cumulativ pentru a formula o acțiune în anulare admisibilă în temeiul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE (a se vedea Hotărârea din 17 septembrie 2015, Mory și alții/Comisia, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punctul 62 și jurisprudența citată). Or, chiar dacă procedurile în fața instanțelor naționale ar conferi pescarilor reclamânți un interes de a exercita acțiunea împotriva deciziei atacate, este

necesar să se arate că, după cum rezultă printre altele din jurisprudența amintită la punctul 62 de mai sus, aspectul dacă un reclamant este o persoană interesată în sensul articolului 1 litera (h) din Regulamentul 2015/1589 și poate contesta în mod admisibil, în acest temei, o decizie de a nu ridica obiecții se raportează la calitatea procesuală activă a reclamantului respectiv.

- 113 Rezultă din tot ceea ce precedă că pescarii reclamanți nu demonstrează corespunzător cerințelor legale riscul unui efect concret al ajutoarelor în litigiu asupra situației lor. Acțiunea împotriva deciziei atacate, în ceea ce îi privește, trebuie respinsă ca inadmisibilă.

Cu privire la calitatea de persoană interesată a primei reclamante

- 114 În ceea ce privește prima reclamantă, o cooperativă constituită de pescarii din Tréport și din porturile învecinate pentru a pune în comun achiziția și revânzarea de combustibili, de lubrifianți și de uleiuri și grăsimi (a se vedea punctul 1 de mai sus), este necesar să se arate că activitatea sa depinde de deciziile economice ale clienței sale, iar nu de plata ajutoarelor în litigiu. Prin urmare, nu există, în orice caz, nicio legătură între această plată și evoluția acestei activități, cu atât mai mult cu cât, după cum rezultă din anexele la cererea introductivă prezentate în această privință, clientela respectivă nu se reduce la pescarii reclamanți, ci cuprinde aproximativ 70 de profesioniști înmatriculați în Hauts-de-France, Normandie și Bretagne. În plus, hărțile de densitate a frecventării navelor cliențe ale primei reclamante, care au fost de asemenea depuse la dosar, sugerează un perimetru de activitate mai important decât cel al pescarilor reclamanți. Rezultă că riscul unui efect concret al ajutoarelor în litigiu asupra situației sale nu este în niciun caz demonstrat și că această reclamantă nu poate fi considerată persoană interesată. În consecință, acțiunea împotriva deciziei atacate, în ceea ce o privește, trebuie de asemenea respinsă ca inadmisibilă.
- 115 Având în vedere tot ceea ce precedă, fără a fi necesar să se examineze argumentația Comisiei potrivit căreia reclamanții nu ar avea un statut special în sensul Hotărârii din 15 iulie 1963, Plaumann/Comisia (25/62, EU:C:1963:17), și în special potrivit căreia poziția lor pe piață nu ar fi substanțial afectată de ajutoarele în litigiu, este necesar să se constate că niciunul dintre reclamanți nu poate formula în mod admisibil o acțiune împotriva deciziei atacate.
- 116 Prin urmare, acțiunea trebuie respinsă ca inadmisibilă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 117 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 118 Întrucât reclamanții au căzut în pretenții, se impune obligarea acestora la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.
- 119 Întrucât, prin Ordonanța din 2 iulie 2021, Bourel și alții/Comisia (T-777/19 R, nepublicată, EU:T:2021:407), vicepreședintele Tribunalului a dispus soluționarea odată cu fondul a cererii privind cheltuielile de judecată aferente procedurii măsurilor provizorii, se impune pronunțarea cu privire la acestea din urmă. În această privință, întrucât reclamanții al șaselea-al unsprezecelea au căzut în pretenții în cadrul acestei proceduri, se impune obligarea acestora la plata cheltuielilor de judecată aferente acestora, conform concluziilor Comisiei.

- 120 Conform articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, Republica Franceză va suporta propriile cheltuieli de judecată.
- 121 Potrivit articolului 138 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, Tribunalul poate decide ca un intervenient, altul decât cei menționați la alineatele (1) și (2), să suporte propriile cheltuieli de judecată.
- 122 În speță, trebuie să se decidă că intervenientele, altele decât Republica Franceză, vor suporta propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a noua extinsă)

declară și hotărăște:

- 1) **Respinge acțiunea.**
- 2) **Obligă Coopérative des artisans pêcheurs associés (CAPA) Sarl și ceilalți reclamânți ale căror nume figurează în anexă la plata cheltuielilor de judecată.**
- 3) **Îi obligă pe David Bourel și pe ceilalți reclamânți în cauza T-777/19 R ale căror nume figurează în anexă la plata cheltuielilor de judecată aferente procedurii măsurilor provizorii.**
- 4) **Republica Franceză, Comité régional des pêches maritimes et des élevages marins des Hauts-de-France (CRPMEM), Fonds régional d'organisation du marché du poisson (FROM NORD), Organisation de producteurs CME Manche-Mer du Nord (OP CME Manche-Mer du Nord), Ailes Marines SAS, Éoliennes Offshore des Hautes Falaises SAS, Éoliennes Offshore du Calvados SAS, Parc du Banc de Guérande SAS, Éoliennes en Mer Dieppe Le Tréport SAS și Éoliennes en Mer Îles d'Yeu et de Noirmoutier SAS vor suporta propriile cheltuieli de judecată.**

Van der Woude

Costeira

Gratsias

Kancheva

Perišin

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 15 septembrie 2021.

Grefier

E. Coulon

Președinte

M. Van der Woude